The 2025 CFRR Ministerial Conference

Përdorimi i inteligjencës artificiale në menaxhimin e financave publike

Prof. Dr. Sandro Fuchs, Universiteti i Shkencave të Aplikuara i Zyrihut

Vjenë, 18 mars 2025

CFRR
Centre for Financial and Sustainability Reporting Reform
WORLD BANK GROUP

REPARIS FOR SMEs

PULSAR

EAASURE

The CFRR Programs are co-funded by

Federal Ministry Republic of Austria Finance

Austrian Development Cooperation

Schweizerische Eidgenossenschaft
Confédération suisse
Confederazione Svizzera
Confederaziun svizra

Swiss Confederation

Federal Department of Economic Affairs, Education and Research EAER
State Secretariat for Economic Affairs SECO

European Union

Një gjithësi e madhe udhëzimesh «GovTech». Vështirë për t'i ndjekur.

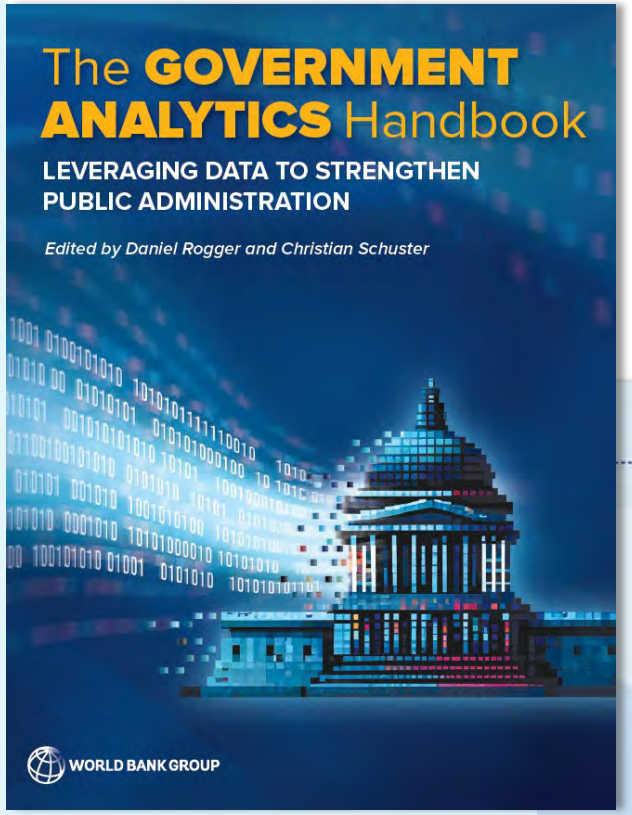

Pesë pyetje sugjeruese

1. Cilat teknologji IA ekzistojnë?
2. A i përmirëson rezultatet e punës IA-ja?
3. Si t'i qasemi vënies në zbatim të IA-së?
4. Si përdoret IA në menaxhimin e financave publike?
5. Parimet për përdorim të sigurt, të përgjegjshëm dhe efektiv të IA-së?

Llojet e ndryshme të teknologjive IA

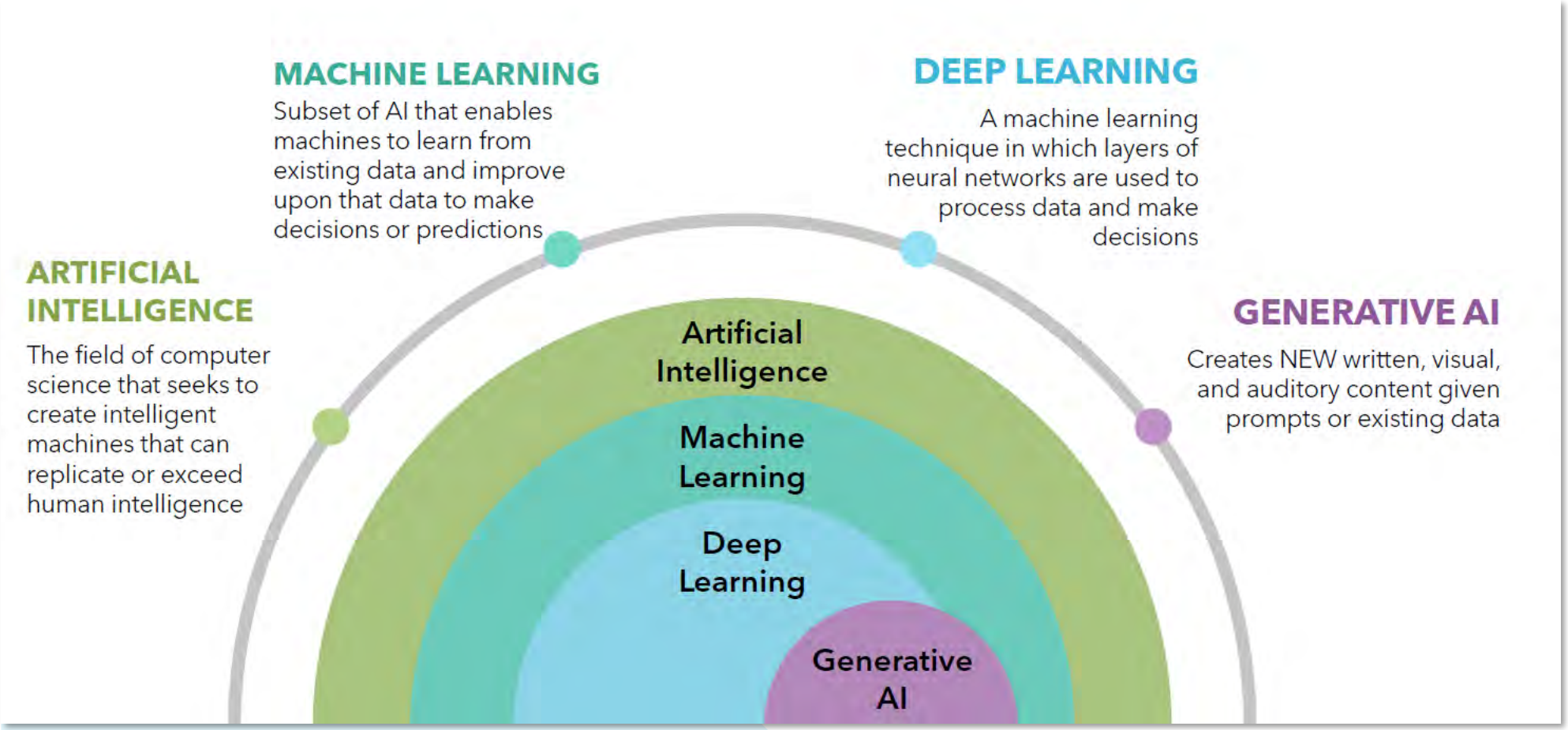

Burimi: Pay, I. (2024) / Ndikimi i IA-së në auditim dhe në kontrollin e cilësisë

Arritjet e efikasitetit të IA-së:
A i përmirëson rezultatet e punës?

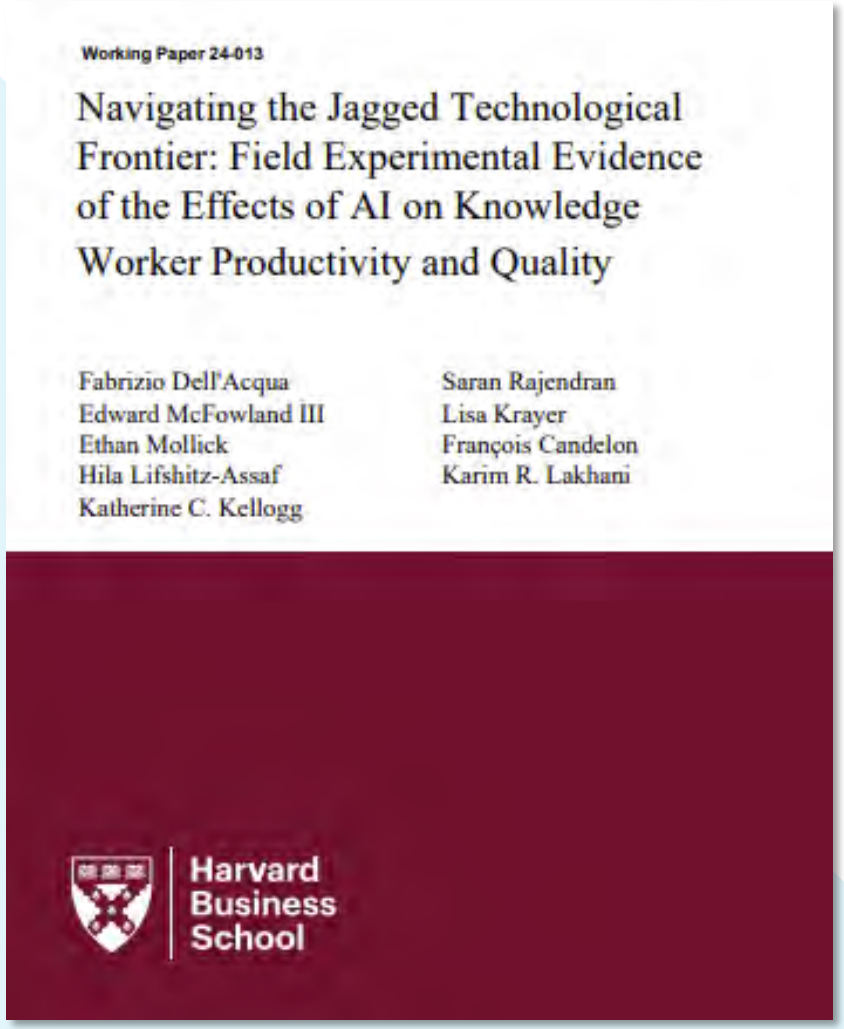
Working Paper 24-013

Navigating the Jagged Technological Frontier: Field Experimental Evidence of the Effects of AI on Knowledge Worker Productivity and Quality

Fabrizio Dell'Acqua
Edward McFowland III
Ethan Mollick
Hila Lifshitz-Assaf
Katherine C. Kellogg
Saran Rajendran
Lisa Krayer
François Candelon
Karim R. Lakhani

Harvard Business School

- Provë me zgjedhje të rastësishme dhe grup kontrolli me 758 konsulentë BCG
- Zgjidhja e 18 detyrave të konsulencës
  - Grupi 1: Pa mundësi për të përdorur IA
  - Grupi 2: Me mundësi për të përdorur IA (Chat GPT 4.0)
  - Grupi 3: Me mundësi për të përdorur IA (Chat GPT 4.0) me manipulim të komandave

Arritjet teknologjike të IA-së: IA nuk është superhero

- **Aftësitë e IA-së kanë një "kufizim teknologjik" për vështirësi të detyrave të njëjta**
- **Rritje e lartë e efikasitetit brenda kufizimit teknologjik**
  - 12% më shumë detyra të përmbushura
  - 25% përmbushje më e shpejtë e detyrës
- **Humbje të konsiderueshme të efikasitetit jashtë kufizimit teknologjik**
  - 19% rrezik më i lartë për të dhënë rezultate të gabuara

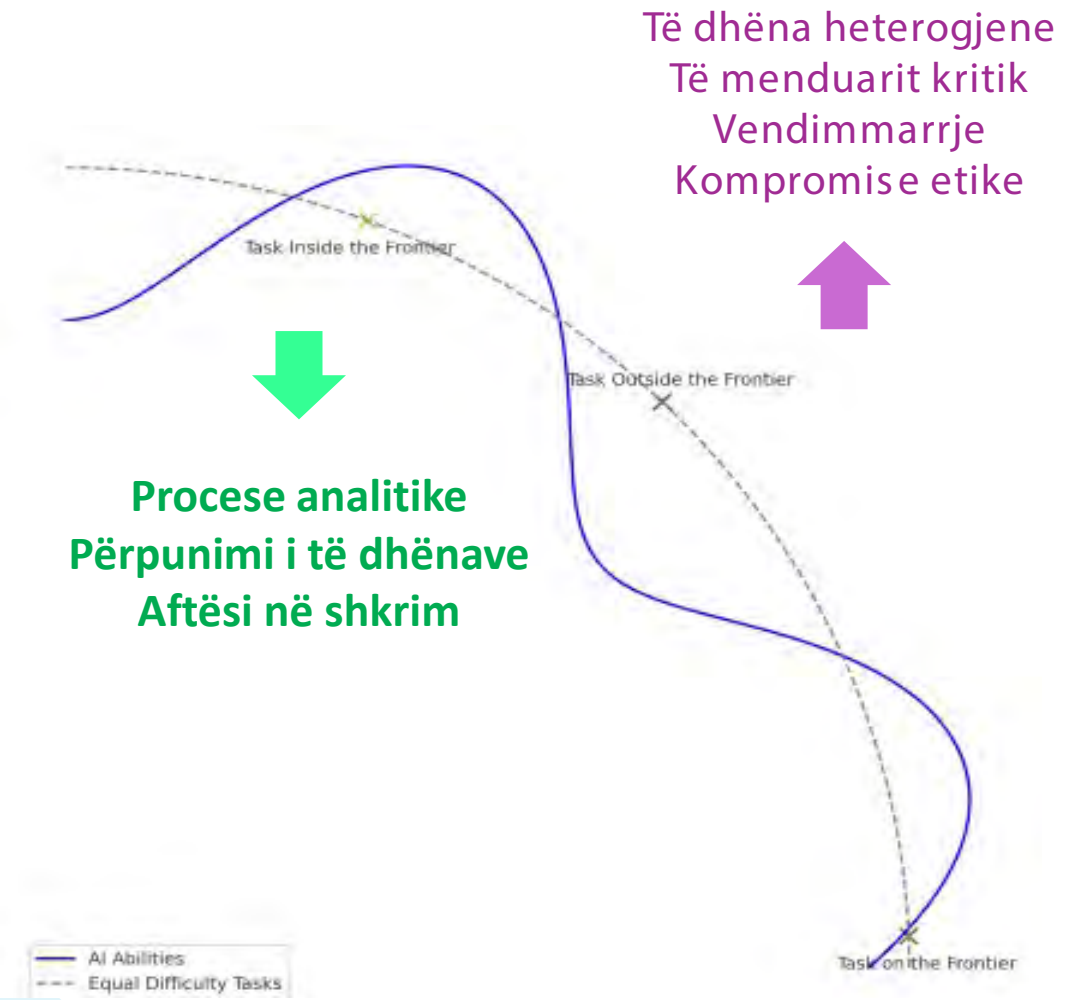

Burimi: Dell'Acqua e të tjerë (2022)

Çfarë do të thotë kjo për MFP-në?

Si nuk duhet bërë

"Jam tifoz i IA-së, duhet ta zbatojmë"
“Duhet të jemi novatorë”
“Na nevojitet teknologjia më e fundit”

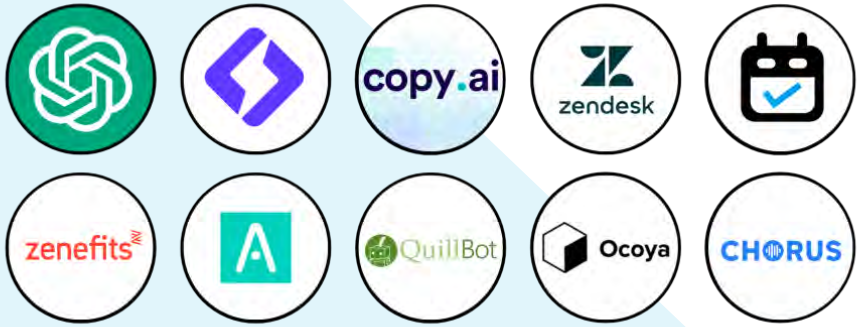

Kutia e zezë = Nuk i di objektivat, problemet, rastet e përdorimit, aftësitë, njerëzit,…

Burimi: OECD (2024), Fuchs dhe të tjerë (2022)

Si duhet bërë: Përputhja e nevojave të MFP-së me teknologjitë IA

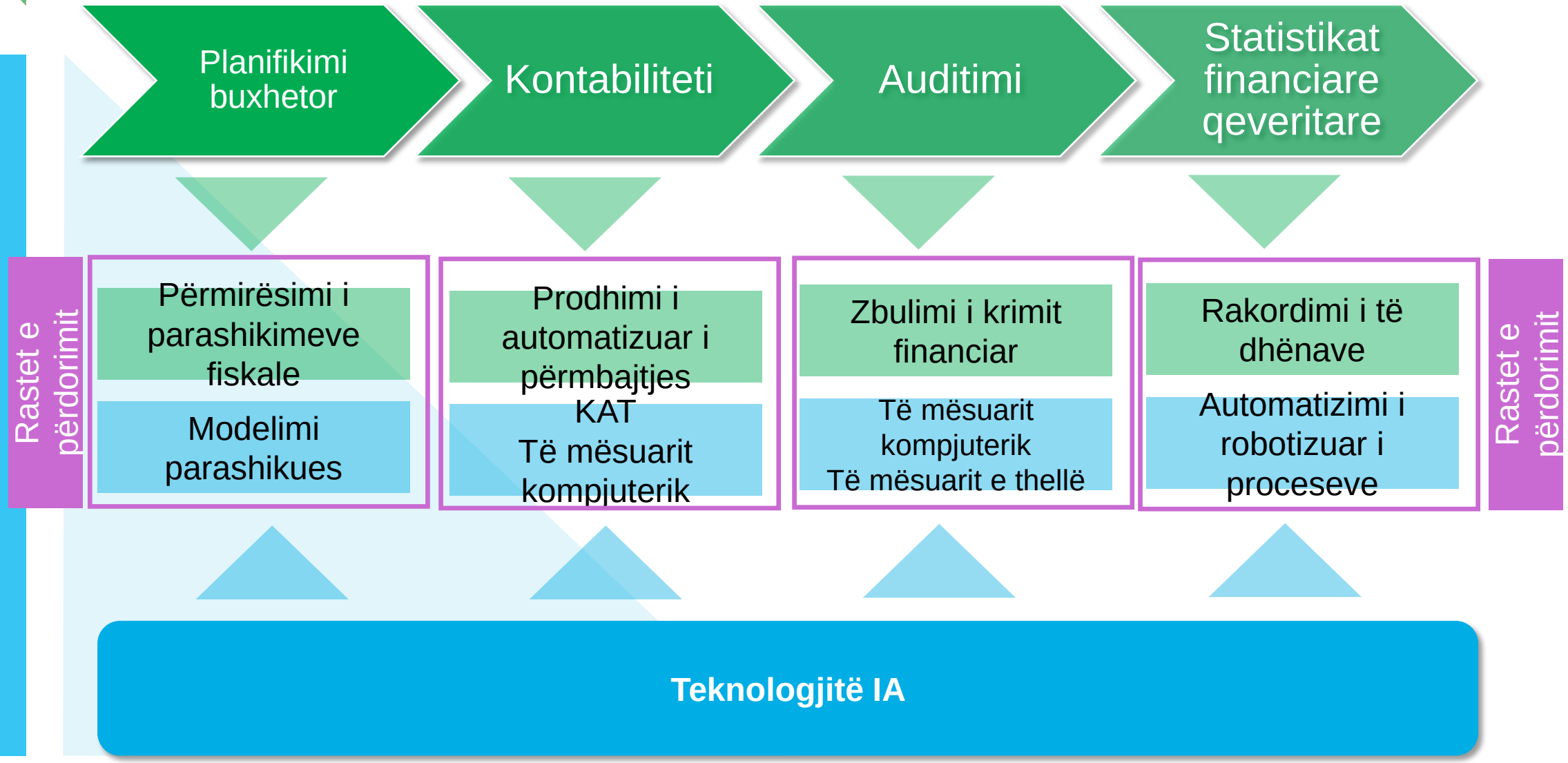

Rastet e përdorimit të mundshëm në gjithësinë e MFP-së

Planifikimi buxhetor

- Parashikimi buxhetor, Analiza Parashikuese
- Llogaritja e kostove të politikave (planifikimi buxhetor gjinor, planifikimi buxhetor i gjelbër etj.)
- Raportimi buxhetor ndëraktiv (Power BI)
- Ndjekja e politikave dhe buxheteve

Kontabiliteti

- Automatizimi i detyrave standarde (p.sh. proceset e listëpagesave, krahasimi i dokumenteve)
- Asistentët virtualë të kontabilitetit («robotët SNKSP»)
- Prodhimi i automatizuar i përmbajtjes (p.sh. projekt-relacionet)
- Raportet buxhetore ndëraktive (Power BI)

Auditimi

- Zbulimi i anomalive / krimit financiar
- Analiza e të dhënave për auditimin e performancës
- Prodhimi i përmbajtjes (p.sh. projekt-relacionet)

Statistikat financiare qeveritare

- Rakordimi i të dhënave kontabël / GFS
- Prodhimi i përmbajtjes (p.sh. projekt-relacionet)

Teknologjitë IA

Shembull: llogaritja e kostos së politikave me ndihmën e IA-së në Australi

- Qasja e investimeve prioritare për kujdesin social (QIP) në Australi
- Modeli aktuarial i mbështetur në IA që simulon trajektoren financiare gjatë jetës së qytetarëve/përfituesve

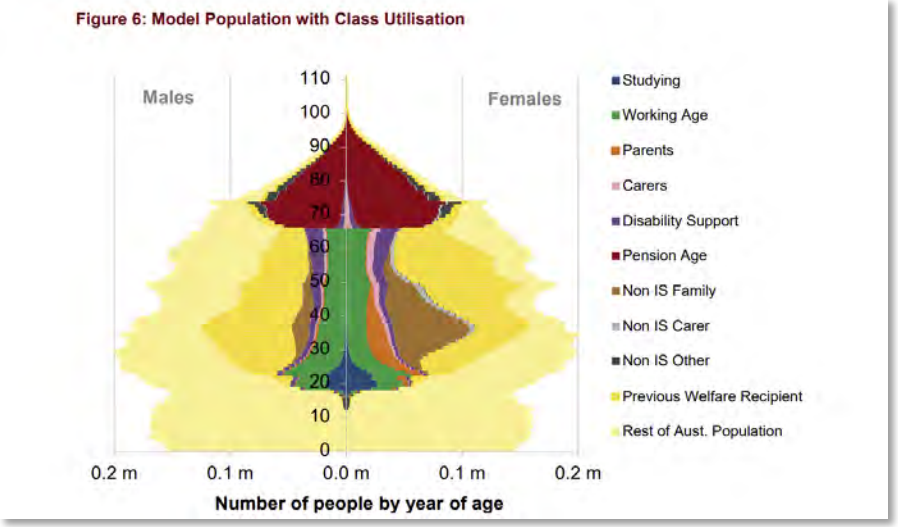

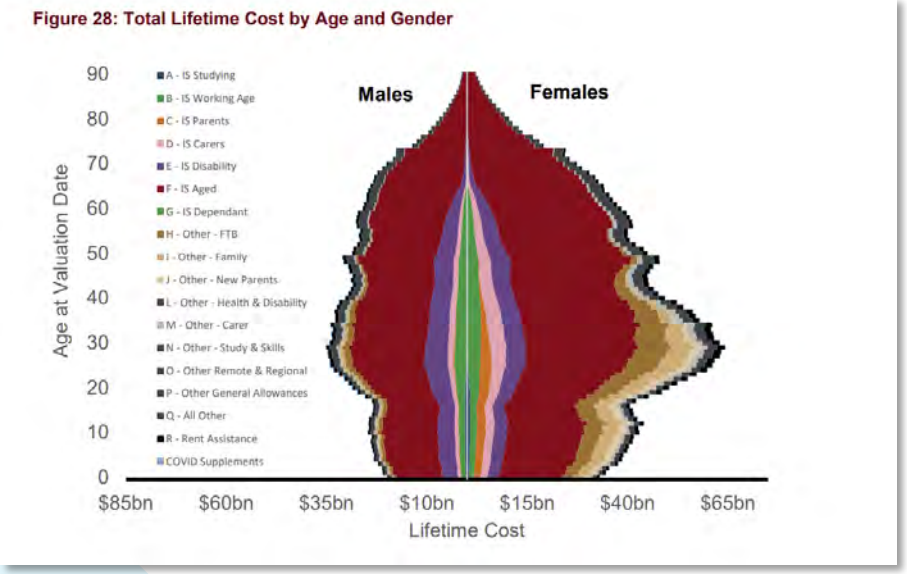

Burimi: Qeveria e Australisë, Ministria e Shërbimeve Sociale (2022)

Shembull: përdoruesit nuk e kanë të lehtë të orientohen mes informacioneve komplekse kontabël

Rritja e transparencës dhe llogaridhënies me instrumente IA – Nga të dhënat e papërpunuara te informacionet relevante

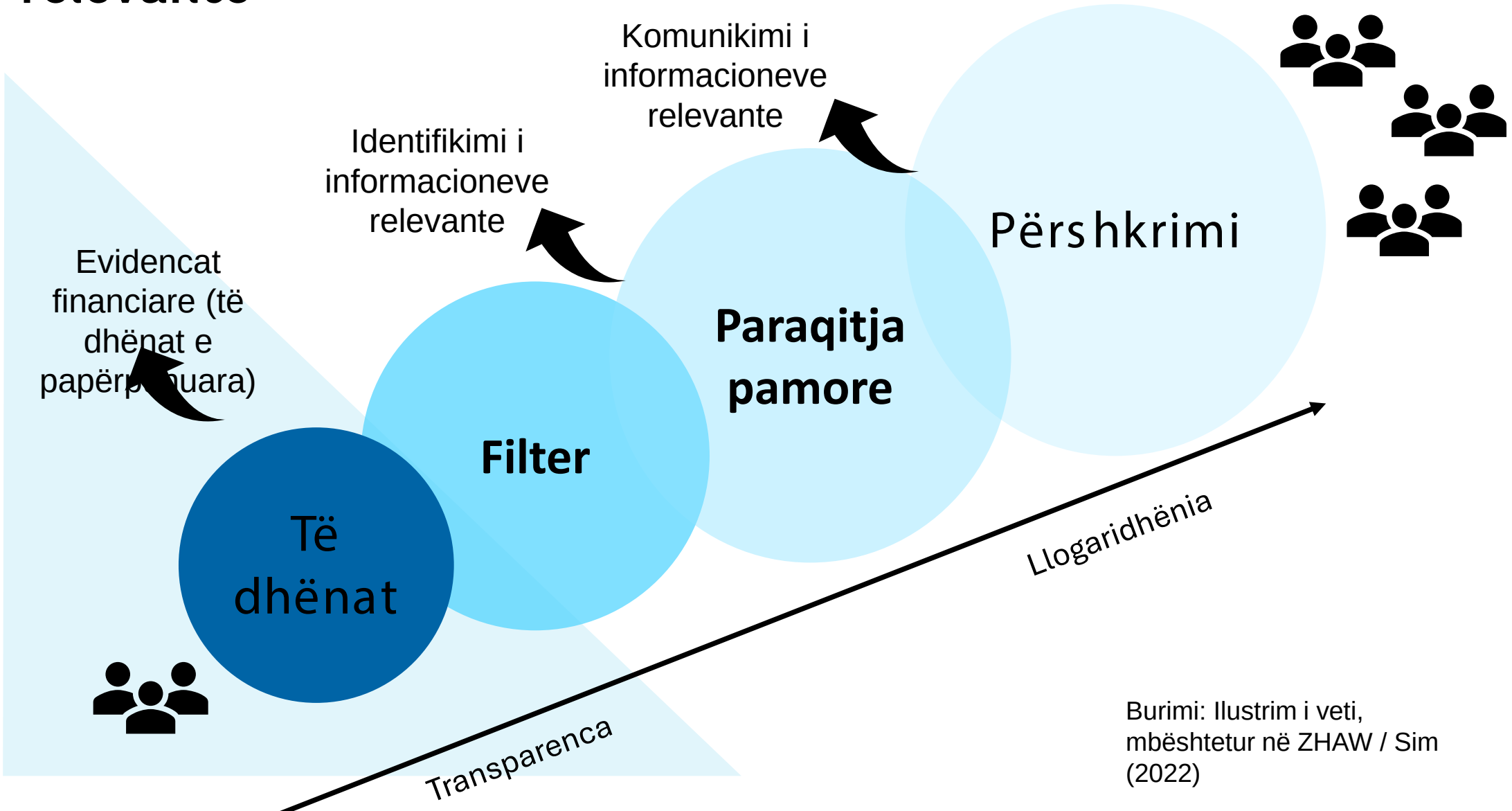

Burimi: Ilustrim i veti, mbështetur në ZHAW / Sim (2022)

Rritja e transparencës dhe llogaridhënies me instrumente IA – Nga të dhënat e papërpunuara te informacionet relevante

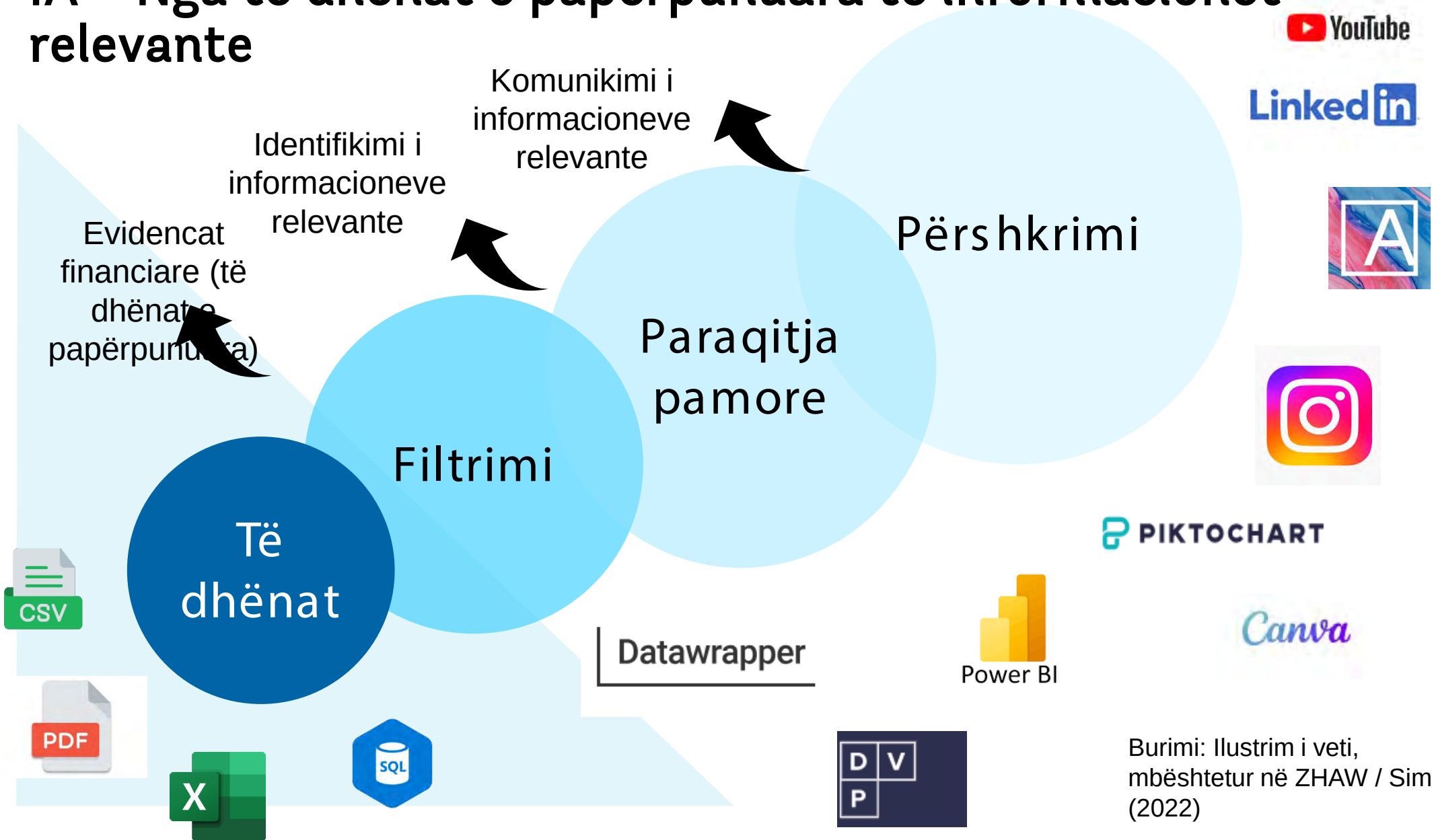

Burimi: Ilustrim i veti, mbështetur në ZHAW / Sim (2022)

Pasqyrat financiare: përdoruesit nuk e kanë të lehtë të orientohen mes tyre

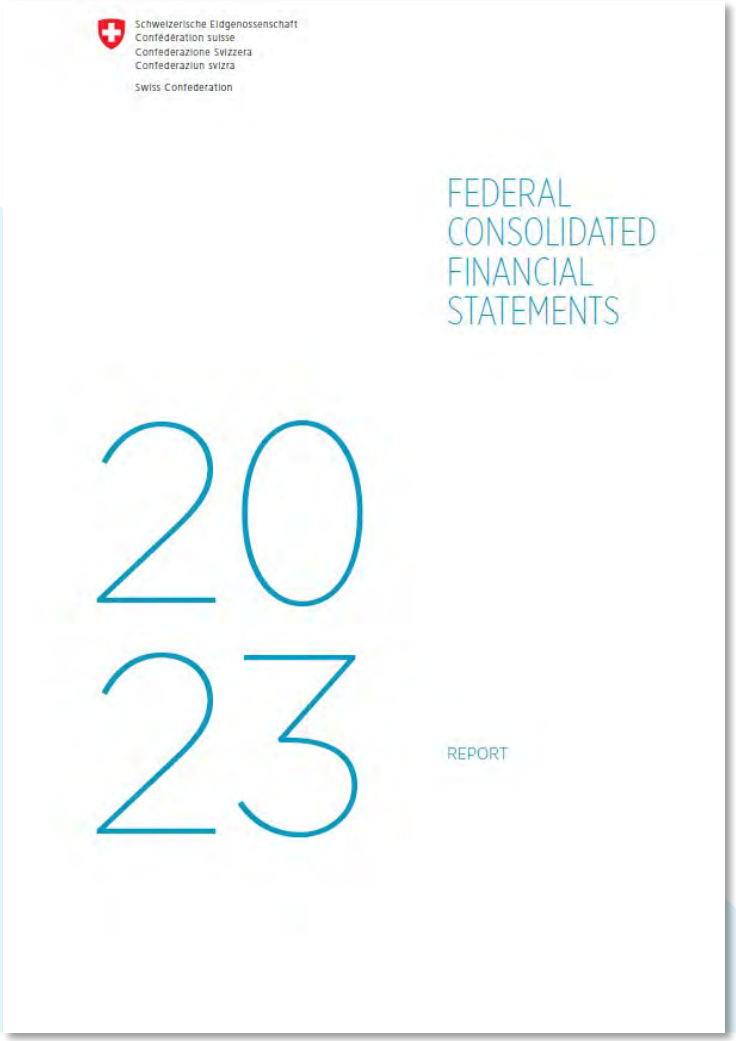

Shembull: Paraqitje pamore më e shpejtë me IA

“Të lutem, bëj
raqitje pamore të
sqyrës së bilancit”

Shembull: Paraqitje pamore më e shpejtë me IA

"Bëj një paraqitje
amore të të
hurave fiskale,
ke përcaktuar
et e ndryshme"

Llogaridhënia para publikut: Publiku dëshiron fitime

Research Article

PF PUBLIC FINANCE JOURNAL

What Does the Public Really Want to Know About Public Finance?

It's Not Crystal Clear, but the Public Wants Profit!

Kip Murray[i, c], Cathy Landry[i]

Throughout the world, freedom of information laws have been put into place to ensure citizens the opportunity to hold their government accountable. In practice, previous literature often finds that private gain or self-serving interests account for most national information requests, crowding out the original accountability-focused intentions of these laws. While there has been some national research around the demand for these information requests, research from a local level has been lacking. Here, data from public records requests to the City of Bellevue, Washington's Finance and Asset Management department from 2019 to 2023 are analyzed to determine what the public really wants to know about public finance.

Raportimi me përdoruesin në qendër: Marrja e informacioneve më relevante me IA

Personi A
Një qytetar i ardhshëm 10-vjeçar

Personi B
Një banor i moshuar i interesuar për kulturën dhe artin

Personi C
Një mbrojtës i idesë së qëndrueshmërisë

Raportimi me përdoruesin në qendër: Marrja e informacioneve më relevante me IA

Raportimi me përdoruesin në qendër: Marrja e informacioneve më relevante me IA

Persona A: The 10-Year-Old Future Citizen

💡 **"How Switzerland's money makes your future better!"**

Imagine you have a piggy bank. Every time you get money, you can spend it on candy, games, or save it for something big, like a bike. Switzerland does the same with its money! It collects money from taxes and spends it on things like:

- **Schools and universities** 🏫 – So you can get a great education!
- **Trains and roads** 🚆 – To make sure you can travel safely and quickly.
- **Hospitals and doctors** 🏥 – So you stay healthy.
- **Internet and technology** 💻 – So Switzerland stays modern and cool!

In 2023, Switzerland saved some extra money (a surplus of **8.4 billion francs** 🏦), which means it didn't spend more than it earned. This is great because it can be used for future projects that will help you when you grow up!

Raportimi me përdoruesin në qendër: Marrja e informacioneve më relevante me IA

Persona B: The Senior Resident Interested in Culture & Art

💡 **"How Switzerland funds art, museums, and cultural heritage!"**

Switzerland's **Federal Consolidated Financial Statements 2023** show that the country is financially strong, with a **budget surplus of CHF 8.4 billion**. Some of this money supports cultural and artistic projects, ensuring that future generations can enjoy Switzerland's rich heritage.

Key cultural investments:

- **Museums and historical sites** 🏛️ – Federal funding helps preserve Swiss history.
- **Public broadcasting & media** 📺 – Ensures high-quality content about art and culture.
- **Theater and music** 🎭 – Support for the arts means diverse and vibrant performances.
- **Swiss National Library and archives** 📚 – Keeps Switzerland's literary and historical treasures available.

The financial statements show that Switzerland remains committed to investing in cultural projects, meaning that even in times of economic challenges, the country continues to support the arts and its historical legacy.

Raportimi me përdoruesin në qendër: Marrja e informacioneve më relevante me IA

Persona C: The Green Investor & Sustainability Advocate

💡 **"How Switzerland invests in a sustainable future!"**

Switzerland's **2023 financial statements** highlight a strong commitment to sustainability. Several key investments reflect this:

🏗️ **Green Infrastructure**

- **CHF 2.2 billion for highways** and **CHF 2.4 billion for railway networks** 🚆 – Encouraging public transport reduces car emissions.
- **CHF 1.4 billion in telecommunications infrastructure** – Digitalization reduces environmental impact.

♻️ **Renewable Energy & Climate Protection**

- **Government support for sustainable energy** – Investments in solar and wind energy projects.
- **Subsidies for energy-efficient buildings** – Encouraging green building practices.

🌍 **Environmental Protection & Innovation**

- **Investment in climate research** – ETH and Swiss universities receive funding for sustainability research.
- **Swiss Export Risk Insurance (SERV) focusing on green investments** – Encouraging Swiss businesses to adopt eco-friendly practices.

Parimet për të udhëhequr përdorimin e sigurt, të përgjegjshëm dhe efektiv të IA-së: Rregullat për IA-në në Britaninë e Madhe

- **Parimi 1:** E kupton se çfarë është IA dhe cilat janë kufizimet e saj
- **Parimi 2:** E përdor IA-në në mënyrë të ligjshme, etike dhe të përgjegjshme
- **Parimi 3:** E di si ta përdorësh IA-në në mënyrë të sigurt
- **Parimi 4:** I bën kontroll të kuptimtë njerëzor në fazën e duhur
- **Parimi 5:** E kupton si ta administrosh ciklin e IA-së
- **Parimi 6:** Përdor instrumentin e duhur për këtë punë
- **Parimi 7:** Je i hapur dhe bashkëpunues
- **Parimi 8:** Punon me kolegë komercialë që prej fillimit
- **Parimi 9:** Ke aftësitë dhe ekspertizën e nevojshme për të zbatuar dhe përdorur IA-në
- **Parimi 10:** I përdor këto parime së bashku me politikat e organizatës dhe ke policën e duhur të sigurimit

Faleminderit për vëmendjen!